

Efter en något blöt sommar så är hösten här igen. Trots, eller kanske tack vare, regnet har dock ett stort antal besökare hittat vägen till Världsarvet Falun. Det har varit intensivt för de inblandade, men det är alltid lika glädjande när det kommer besökare.

Nu i höst finns möjligheten att njuta av världsarvet utan att trängas med andra, varför inte ta en tur i det vackra bergsmanslandskapet när alla träden börjar färgas röda.

I höst finns också chansen att lära sig mer om industrihistoria, stormaktstid och världsarv. Som man kan läsa i spalten bredvid kommer det att vara åtminstone tre konferenser/symposier som man har möjlighet att delta i.

Vi hoppas att vi ser många av medlemmarna i Världsarvet Faluns Vänförening vid dessa tillfällen.

Johanna Nybelius

På gång i Världsarvet

Industrihistoriskt Forum 22-23 oktober

Forumet arrangeras för andra året i rad och vänder sig till alla som arbetar med industrihistoriens kulturarv, både professionellt och ideellt. För mer information och anmälan se www.faluarv.se

'Fornstora dagar' – en forskningskonferens om Falun, Stora Kopparberget och Sverige under Stormaktstiden

Den 4-6 november 2009 äger forskningskonferensen 'Fornstora dagar' rum i Falun, företräddesvis på Dalarnas museum. Några av Sveriges namnkunnigaste forskare föreläser om sina specialområden, exempelvis om musiklivet, porträttkonsten respektive religionsutövandet i Falun på 1600-talet. Avgift per dag inklusive lunch, kaffe och kringarrangemang är 200:-. Deadline för anmälan är satt till den 15 september, men konferensansvarige docent Inga Lena Ångström-Grandien (ilg@du.se) har lovat att ta emot anmälningar från Världsarvet Faluns Vänförenings medlemmar fram till den 15 oktober. Komplet program finns på www.du.se/varldsarvet och www.faluarv.se.

Ett lunch-till-lunch-symposium med rubriken **Vad gör (vi med) världsarv?** planeras äga rum i Falun den 10-11 december 2009. Att lyssna på föredragen och den avslutande debatten är kostnadsfritt. Frågor besvaras av Cecilia Mörner (cmo@du.se). Mer information och preliminärt program finns på <http://www.du.se/varldsarvet>

'Falun Då' 2009

2008 avvecklades kulturföreningen Falun Då efter 4 år med 'historiska festdagar i världsarvet'. Ansvaret för varumärket 'Falun Då' och arrangerandet av festdagarna övertogs av Världsarvet Faluns Vänförening. I och med avvecklandet av kulturföreningen försvann även den trettioprocentiga året-runt-tjänst på Visit Falun, som organiserat och administrerat 'Falun Då', liksom ett betydande finansiellt stöd från Falu Kommun. Utmaningen för Världsarvet Faluns Vänförening blev därmed att anpassa 'Falun Då' både till det mer begränsade, ideella engagemang som vänföreningen kan erbjuda och till falubornas och falubesökarnas faktiska efterfrågan på lokalthistoriska evenemang. Lösningen blev att fira 'Falun Då' i samband med andra lämpliga evenemang och i samverkan med andra föreningar.

2009 fick 'Falun Då' bli en del av Gefle-Dala Jernvägsförenings 150-årsjubileum. Jubileet pågick större delen av vecka 28. 'Falun Då' anslöt sig till lördagen den 11 juli i samband med att jubileumståget med landshövding Maria Norrfalk, klädd i oklanderlig landshövdingsdräkt, anlände till Falu station med sina gäster. Tidigare på sommaren hade vänföreningen arrangerat en inspirationskväll på Dikmanska gården, och som ett resultat av detta dök ett stort antal

falubor upp i tidsenliga kläder, både på stationsområdet och på gruvområdet, dit jubileumsgästerna transporterades med häst och vagn. Marknadsstånd, en blåsorkester, en grupp militärer i full 1800-talsmundering bidrog tillsammans med sånggruppen Slödder och Skarn ytterligare till atmosfären och känslan av att ha förflyttats 150 år bakåt i tiden.

Vid gruvan kunde man få sig en minitur i 'Förstlingen' – Sveriges första ånglok – och från stationen gick koleldade 'Grycksboexpressen' skytteltrafik med fulla vagnar. Flera passade på att besöka Järnvägmuseet, liksom att äta lunch eller dricka kaffe i någon av restaurangvagnarna som dagen till ära dragits upp till Falun. Till mångas glädje kunde man dessutom åka kostnadsfritt genom staden i någon av sammanlagt fyra hästskjutsar, och till exempel stanna till vid Dikmanska gården. Här erbjöd man som alltid under 'Falun Då' förtäring, försäljning av kuriosa och underhållning. Inte mindre än 300 personer hittade till Dikmanska gården denna regniga men roliga dag och minnesvärda dag!

Cecilia Mörner

Kunskap om Världsarvet Falun sprids i USA

Fil. dr Olavi Hemmilä, forskare i nätverket Världsarvets Världar vid Högskolan Dalarna, har beviljats 2009/2010 års Hildeman Grant-stipendium på 125.000 kronor. Stipendiet delas varje år ut till en svensk forskare inom området Skandinavistik och ska användas till forskning vid ett specifikt amerikanskt universitet. 2009/2010 är det University of Washington i Seattle som är värd. Olavi Hemmilä kommer att tillbringa tre månader i Seattle våren 2010 och han kommer att föreläsa offentligt om bland annat Världsarvet Falun under temat 'Sustainability in Contemporary Scandinavian Society'. Olavi Hemmilä är litteraturvetare och för den bredare allmänheten är han kanske mest känd för sina essäer om ekokritik i *Dagens Nyheter*.

Cecilia Mörner

Världsarvet Falun – en del av Bergslagen

Världsarvet Falun är inte isolerat, utan är en del av Bergslagen. Bergslagen är ett geografiskt svårdefinierat område, men den röda tråden är den industri som vuxit fram i området, baserat på gruvnäringen. För att utveckla Bergslagen som besöksmål, med hjälp av den unika industrihistoria som finns här, har det startats upp en satsning som kallas just Bergslagsatsningen – Kultur och Turism. Den är en satsning som startats på initiativ från Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna i de berörda länen. Satsningen utgår från ett antal platser som har valts ut att vara noder, eller Bergslagshistoriska centrum. Världsarvet Falun är en av dessa noder. Genom att stärka de lokala aktörerna ska satsningen hjälpa till att dels bevara de unika miljöerna, men också att skapa arbetstillfällen genom att uppmuntra entreprenörer. Det gäller att våga starta och driva företag med utgångspunkt från den speciella kulturmiljön som finns kring varje nod.

Satsningen arbetar bland annat med workshops där representanter från varje nog får möjlighet att träffas och skapa nätverk, så att man kan lära av varandra. Just samverkan mellan olika aktörer i hela Bergslagen är en nyckel till framgång. Inom satsningen finns också olika temaområden. Ett av de teman som just har kommit igång är Trädgård Bergslagen. Vid en träff vid Wij trädgårdar i Ockelbo fanns representanter för de unika trädgårdarna i Världsarvet Falun närvarande, det vill säga Gamla Staberg, Sveden och Stora Hyttlös. Även här är tanken att man kan hitta samarbeten mellan de olika trädgårdarna i Bergslagen.

För mer information om Bergslagsatsningen – Kultur och Turism, besök www.bergslaget.se

Johanna Nybelius